ВЕСЕЛКА

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

THE RAINBOW

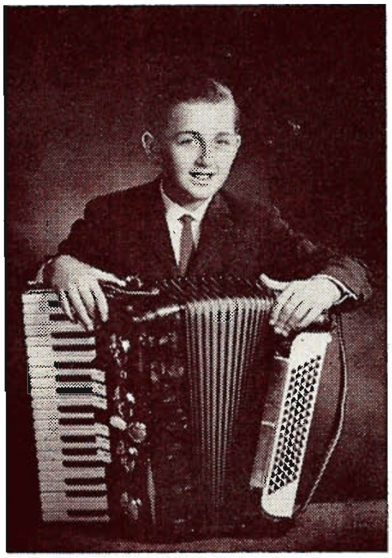
A CHILDREN'S MAGAZINE

РІК XII. ЧЕРВЕНЬ-ЛИПЕНЬ 1965 Ч. 6-7 (130-131)

НАША ПОШТА

Скрізь по широкому світі українські діти читають „Веселку". Нещодавно пошта принесла нам листа від нашого читача Е. О. Галущака з Монтевідео (Уругвай в Південній Америці). Він пише: Рідна „Веселко!" З далекого Уругваю пересилаю Тобі щирий привіт. Вже другий рік читаю Тебе. З Тобою познайомив мене п. Ю. Мізь, директор школи в Чікаґо. Я йому за це дуже вдячний, бо завдяки „Веселці" я вже дещо знаю про природу України й про український нарід. Я хотів би жити в вільній Україні.

„Веселка" мені дуже подобається, зокрема писання п. Р. Завадовича. Я далі буду читати „Веселку", щоб ще більше навчитися про Україну.

Відповідь Редакції: Дорогий Читачу з далекого Уругваю! Вітаємо Тебе в нашому колі і тішимося, що „Веселка" Тобі подобається і допомагає Тобі пізнати Україну та її нарід. Напевно прийде час, коли Україна заживе вільним, свобідним життям і матиме такі самі права й закони, як інші вільні країни світу. Вітаємо Тебе щиро!

★

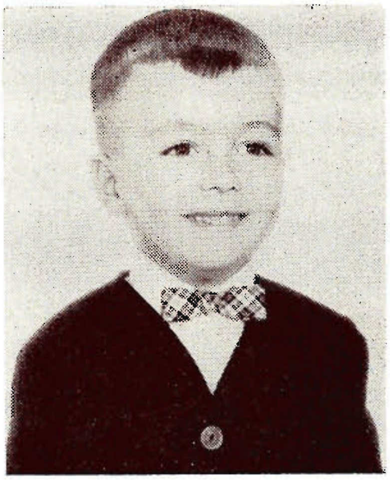
Діти Української Недільної Школи в Везін-Шалеті, у Франції, написали „Веселці" такого листа з нагоди Великодніх свят: Дорога „Веселко!" Ми, діти Української Недільної Школи, шлемо Тобі наш щирий, дружній привіт! Ми дуже вдячні Видавництву, що кожного місяця висилає нам безплатно чимраз цікавіші числа журналу. З них черпаємо ми знання про нашу поневолену Батьківщину.

З нагоди Христового Воскресіння бажаємо Тобі, „Веселко", всім редакторам і Видавництву великих успіхів у праці для українських дітей! Христос Воскрес!

Євген Москура
Богдан Москура
Ірка Гордон
Кізька Петро
Гасьван Володимир
Гасьван Іван
Гасьван Надя
Кішка Юрко
Галан Стефан

Відповідь Редакції: Воістину Воскрес! — відповідаємо Вам, Дорогі Читачі з Везін-Шалету на Ваші дружній привіт і побажання з нагоди Великодня. Дякуємо за признання й бажаємо Вам успіхів у Вашій праці.

ХТО НАСТУПНИЙ?

У лютневому числі „Веселки" цього року був вміщений жарт „Пощо трудитись" — про те, що сказав чотирирічний хлопчик тітці Марусі, коли вона передавала поздоровлення для бабусі. Це не видумка, а щира правда. Цим хлопчиком є Ромчик Салдан з Чікаґо — той самий, що всміхається до нас з світлини. Ромчик справді має ледве чотири роки і щойно готується до дитячого садка, але вже знає багато казок, бо їх розказує або читає йому добра бабуся. Бабуся багато з ним розмовляє, і тому Ромчик уже тепер уміє добре говорити українською мовою. І ще одну гарну звичку має цей хлопчик: він залюбки вивчає напам'ять, що йому до вподоби. Коли святий Миколай приніс Ромчикові в подарунок книжечку з казкою Р. Завадовича „Пригоди ґномика Ромтомтомика", то Ромчик вивчив напам'ять два перші розділи — „Запрошення" і „Повінь", разом 30 строф або 120 рядків. Може хто з Ромчикових одноліток хотів би з ним позмагатися?

★

Марта Пільків, учениця 4-ої кляси школи св. Йосафата в Торонті, Канада, пише: Дорога „Веселко!" Відповідаю на запитання, який це твір Івана Франка починається словами „Надійшла весна прекрасна". Цей твір називається „Лис Микита".

Відповідь Редакції: Славно Марто! Ти правильно відповіла на запитання. Привіт!

ВЕСЕЛКА THE RAINBOW
ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ КОЖНОГО ВІКУ

з кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода" заходами Українського Народного Союзу. Редаґує Колеґія з членів Об'єднання Працівників Дитячої Літератури. Річна передплата становить у ЗДА — 4.00 дол., у інших країнах — рівновартість цієї суми. Ціна окремого числа — 40 центів. Ціна подвійного числа — 60 центів.

Обкладинка роботи І. Бриковича

"THE RAINBOW" — "VESELKA"
published by the Ukrainian National Association.
Application to change frequency to monthly, except June to September Bi-monthly, pending at Jersey City, New Jersey.
81-83 Grand Street — Jersey City, N. J., 07303
Subscription $4.00 per year.
Entered as Second Class Matter at Jersey City, N. J.

Ілюстрація на обкладинці:
Е. Козак — „Готуйсь!"

Ганна ЧЕРІНЬ

ПРОЩАЙ, МАТУСЮ-ШКОЛО!

В школі лекція остання,
Книжка скінчена й закрита...
І востаннє на прощання
Промовляє наш учитель.

Вміє він розповідати
Легко, весело й розумно,
І тому його лишати
Нам насправді досить сумно.

Відпочинь, матусю-школо!
Перед нами дні чудові,
Добрих друзів дружнє коло
Там, де ватри таборові...

„Прощавай!" — ми кажем школі,
Спішимо в квітуче літо.
На далекім видноколі
Брами в простори відкрито.

Там і подорож цікава,
Там і мандри таємничі,
Ранку свіжого заграва
Й сонця усміх на обличчі...

Та з останнім сінокосом
Пожовтіють ліс і луки,
Надійде холодна осінь —
Час для праці і науки.

Ще раз глянемо навколо —
На левади, на діброву,
І тоді, матусю-школо,
Приймеш нас до себе знову.

Пояснення-словничок: пустощі — легковажність, свавільна поведінка (frivolousness); видноколо — обрій (horizon, sky-line); заграва — сяйво, відблиск (glow, redness); сінокіс — час, коли косять траву і сушать її на сіно (haytime, hay-harvest).

НАША ПРОГУЛЯНКА

У неділеньку раненько
Сонце ще не сяло,
Скрізь на вулицях тихенько,
Бо все місто спало.

А як сонце поміж хмари
Стало продиратись,
Із усіх кутків сумівці
Стали вибігати.

Так то день почавсь веселий
Нашої мандрівки:
В автобусі сміх і регіт,
Пісні та гутірки.

Ми приїхали на місце —
Як же тут чудово!
Стали спільно до молитви
Своїм рідним словом.

Та не всі були веселі, —
Спали ж небагато,
Може дехто й розглядався,
Де би переспати.

Ви, сумівці, вже не діти,
По горах не скачте,
Біди собі не шукайте,
А потім не плачте!

Краще бігайте щасливі
По зеленій ниві,
Для матусі рвіть квітки
Та сплітайте у вінки!

Марія Сенів
старша юначка СУМА

Роман ЗАВАДОВИЧ

Ілюстрація Ю. КОЗАКА

„НА ЩОГЛУ ПРАПОР!"

Ми відкриваєм табір... Струнко, друзі!
Під ноги шовком стелиться трава,
І під пташиний щебет на галуззі
Дзвенять привіту радісні слова:

„Сюди прийшли ми в гості до природи
По усміх сонця, лісу дивний спів,
По буйну радість волі і пригоди,
Що поїть чаром серце юнаків".

„На щоглу прапор!" Мов крилата птиця,
залітає вгору синій — жовтий стяг —
Цілує сонце наші чола, лиця,
Лягає промінцями на устах.

Уже палає в лісі перша ватра —
Яка ж чудова вимріяна мить!
І ліс привітно дивиться на шатра,
І річка стиха приязно шумить.

Шуми, радій, співай, природо, з нами,
Над синім лісом громом загрими,
Щоб ми цвіли веселими квітками,
Щоб, мов дуби, росли-міцніли ми!

М. ПОЗНАНСЬКА *Ілюстрація Ю. КОЗАКА*

ЛАСКАВО ПРОСИМО В НАШ ДІМ!

Ласкаво просимо в наш дім!
Він до вподоби нам усім.
Який привітний, подивись:
У ньому дах — небесна вись,
А стіни із живих ялин,
Що дістають аж до хмарин!
Долівка в домі із трави,
А в ній квіток — досхочу рви!
Червоні, жовті, голубі...
Склади із них букет собі.
А як дзвенить пташиний спів —
Найкраща пісенька без слів!
Не замовкає ні на мить:
Щебече, грає і бринить.
Отож мерщій до нас іди!..
Вгадай, це хто біжить сюди?
Сто хлопчиків і сто дівчат
Тебе зібрались зустрічать!
Складайте в ряд свої клунки,
Ідіть у табір, новаки!

Ганна ЧЕРІНЬ *Ілюстрації Л. ГУЦАЛЮКА*

Листування

13. ПОДАРУНОК НА ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ

Івасів день народження припав на суботу. Не треба було переносити його на пізніше, як за минулих років. Івась запросив аж вісьмох хлопців, і всі обіцяли прийти. День випав чудовий, соняшний і не гарячий. Тато обіцяв повезти після гостини всіх хлопців до парку, щоб там вони могли досхочу нагулятись у м'яча. Мама метушилася на кухні із стравами, і звідти дразливо-смачно пахло. Проте, Івась не заглядав до кухні і не старався вмочити пальця у крем для торту. Більше від ласування він любив несподіванки, і терпляче чекав призначеного часу, виглядаючи у вікно, чи не йде вже котрийсь із хлопців. Нараз хтось задзвонив із кухонного входу.

— Івасю, відчини, в мене руки зайняті! — гукнула мама.

Івась відчинив двері і... просто на нього стрибнув чорний пес. Поклав передні лапи на Івасикові плечі, загавкав і лизнув в щоку.

— Жук! Жук! Та це ж Жук! — скрикнув Івасик. — Звідки ти тут узявся, Жучку? Ти сам прибіг?

— Ні, не сам, — відізвалася тіточка Марта, виходячи з-за рогу. — Зі мною приїхав. А придивись но до цього песика!

Довго придивлятися було не треба. Жук мав на шиї велику червону стрічку, з якої звисала картка із написом: „Дорогому внукові на день народження від Діда. Рости великий!"

Такого то подарунка прислав дідусь Івасеві! Тепер уже було де тримати Жука.

Коли Івась та його гості поїли мамині лакоминки і поїхали до парку, то й Жук поїхав з ними і не гірше від хлопців уганяв за м'ячем, а коли м'яч губився між кущами, то відразу його винюхував.

14. НОВІ СУСІДИ

„Дорогий Івасику! — писав дідусь. — Я дуже радий, що Тобі вподобався мій подарунок, а то я вже думав, що, може, Марті доведеться везти Жука назад. Я любив возити Жука з собою в авті, але Марта має про це іншу думку, і мені довелось її добре попросити, щоб вона передала Тобі мій подарунок. Тепер уже я буду Тебе про Жука розпитувати, бо, признатися, я за ними трохи сумую. Я вже взяв щенятко у сусіда і вирощую собі нового песика. Покищо воно дуже смішне й безпорадне, треба його і від курей, і від гусей охоро-

няти, щоб не скубли. Але, коли виросте, буде їм усім порядки показувати!

Я дуже сміявся з твоєї кукурудзи. Ще я ніколи не чув, щоб вона в когось на нозі росла, аж потім додумався, що то за чудасія. Англійське слово corn можна по-українськи перекласти двома словами: кукурудза — та, що росте на полі, і мозоля — що може вирости на нозі. Я так думаю, що, коли ходити в тісних черевиках, то виросте на нозі не кукурудза, а мозоля. Не можна перекладати з однієї мови на другу, не думаючи, про що йде мова. Якби у нас було все так, як поанглійськи, то, мабуть, ми б з англійцями однією мовою розмовляли, але в тім то й справа, Івасю, що кожний нарід не тільки по-своєму говорить, а й думає по-своєму, співає на свій лад, живе інакше, ніж інші народи. В нашій мові є такі речі, що ніяк на іншу мову не перекладеш — от хоч би й та приказка про казку і бубликів в'язку. А в американців є свої слова, свої пісні і свої казки, але змішувати все разом не можна. Ти українець, маєш свою рідну матірню мову, а в школі вивчаєш мову держави, де ми живемо. Звичайно, вчитися двома мовами трохи важче, але подумай, яка то приємність знати вдвоє більше, ніж інші! Тільки дивись, щоб кукурудза в тебе на ногах не росла!

А в мене є ще одна цікава новина: маю нових сусідів і — уяви собі мою радість! — вони українці. В них є двоє дітей: хлопчик, твій одноліток, і дівчинка Леся. Ти може скажеш: „От як щасливо трапилось! Просто, як у казці!" Але цілком не так. Одного разу, обідавши у місті в ресторані, я почув, що за сусіднім столом якісь люди розмовляють по-українськи. Я зараз же підсів до них і познайомився. Це дуже симпатична родина Котлярів. Виявилось, що вони хочуть перебратися з міста на фарму, бо пан Котляр трохи нездужає. Лікар наказав йому жити десь на свіжім повітрі. А мені тільки цього й треба! Ти ж, може, пригадуєш, що наш сусід, старий Білл, давно вже шукав покупців на свою фарму. Ціна була добра, а пан Котляр дуже зрадів, що буде моїм сусідом, бо вони люди міські, фармувати не вміють. Я приобіцяв його, як рідного сина, навчати. Отак мені, замість вас, прийшла зміна, бо я вже таки дуже почав був сумувати. Їхній хлопець нагадує мені Тебе. Він так само за мною всюди ходить, як Ти робив. Тож мій новий приятель вже наслухався від мене різних байок про Тебе і просить в цім листі вітати Тебе від нього. На цім бувай здоров, козаче! Твій Дід".

15. НЕ МОЖНА МІШАТИ!

Івасеві було соромно за кукурудзу. Дідусь, мабуть, подумав, що Івась зовсім не розуміється на таких речах, а справді він просто написав те, що почув від мами. А як могла мама знати, якого йому „корну" треба? Проте, треба вважати! І так у Івася було біільше американських товаришів, ніж українських, бо це були здебільшого шкільні товариші, його найближчі сусіди, а українські діти жили трохи далі, із ними він бачився лише в суботу та в неділю в церкві. А в церкві ж і говорити не можна, хоч часом і кортить . . . Все більше вправлявся Івась в англійській мові, а українська відставала, і коли він не відразу натрапляв на потрібне слово, то заміняв його англійським.

— Мамо, — питав він, — чи можна мені на байсиклі поїхати ераунд де корнер?

Часом, коли мама була зайнята, вона наче не помічала, як говорить син. Але часто, замість відповісти на синове запитання, хапалася за голову, так наче їй щось нестерпно боліло, і перепитувала:

— Що? Що ти сказав, Івасю? Ану, повтори!

Івась повторював, але трохи по-йнакшому, добираючи вже українські слова. Тоді мама заспокоювалася. Але вона помітила, що в Івася домішка англійських слів до українських була дуже значна.

— Нащо ти це робиш, синку? Говорити такою мішаною, каліченою мовою соромно і некультурно. Треба говорити і одною, і другою чистою мовою. Ти ж учишся вдома, і ми тут усі говоримо як слід по-українському.

Івась знав, що мама має рацію, але раз-у-раз забувався.

Тоді мама вирішила його провчити. Справа в тім, що коли вони дванадцять літ тому прибули до Америки, мама з першого ж дня пильно взялася за вивчення нової мови, ходила до вечірньої школи, потім на курси, і через п'ять літ розмовляла англійською мовою добре, хоч і з дуже помітною, але милою українською вимовою. Всі знайомі американці, в тім числі й шкільні товариші Івася, хвалили Івасеву маму за те, що вона добре говорить по-англійськи. Про тата й казати нема чого: англійську мову він вивчив ще в Европі, і в таборі скитальців працював перекладачем.

Одного разу зібралося в Івася троє американських друзів. Задача не вдавалася, і Івась попросив маму допомогти. Мама ознайомилась з умовами задачі, хвилину подумала, а тоді сказала:

— Хлопці, джаст тінк дет ю гев а вері велика хата. Іф ю вонт зміряти її, ю гев ту малтіплай ширину на довжину. Джаст лайк юр килим, коли ви даєте його до клінера. Все андерстенд?

Хлопці сиділи спантеличені. Вони не знали, чи їм сміятися, чи може пані на них сердиться. Мама постояла ще коло них і пішла. Вона знала, що Івась її зрозумів і вже розкаже товаришам, як треба розв'язати задачу. Але вона також бачила, що Івась, крім того, зрозумів іще й те, як то некультурно і недоречно буває вмішувати слова з однієї мови в другу.

16. ВИГРАНИЙ БІЙ

Сьогодні Івась писав дідусеві про дуже важливі справи: вперше в житті виступив він на оборону України, як справжній козак, хоч і не з шаблею. Те, що сталося вчора в школі, ніколи в житті не забудеться. Це був іспит на мужність і стійкість.

„Дорогий Дідусю! — писав Івась. — Шкода, що Вас тут немає, бо я хотів би Вам розповісти дуже важливі речі, а писати так добре і так багато я ще не вмію. Тож, якщо Вам щось лишиться незрозумілим, спитайте мене, як будете відписувати. Я дуже хочу знати, що Ви про все це думаєте.

Вчора у школі на лекції історії наш учитель говорив про Росію. Я знаю, що росіяни заподіяли Україні багато кривди. Я добре знаю, де є на мапі Україна, Київ, Львів, Тернопіль та інші великі міста. Але вчитель показав паличкою на Україну і сказав, що це — Росія.

Тоді я підняв руку і сказав, що це не так, бо та земля, що він показав, то не Росія, а Україна. Вчитель розсердився і сказав, що нема чого мені ходити до школи, коли я хочу вчити інших; він знає це краще від мене, і в книжці так написано. А я відповів, що мій тато народився на Україні і жив на Україні, тож найкраще знає, що Україна — то не Росія.

Учитель став червоний, як помідор. Він сказав мені, що я нечемний і що такому, як я, не годиться говорити старшій людині, та ще й учителеві, що він свою справу не досить добре знає.

— Я хочу побачити твого батька в найближчий час! — закінчив учитель.

Признатися, я волів би, щоб тата викликали на щось гарне, чим я можу похвалитися, але я був радий, що тепер за мене заступиться тато, і вже ж напевно він зуміє переконати нашого вчителя, пояснить йому все про Україну.

Другого дня тато не пішов навіть на працю; взяв із собою Ромка, і ми втрьох уранці помаршували до школи. На наше щастя, учитель прийшов того ранку до школи завчасно, і ми мали досить часу поговорити ще до початку лекції. Разом із Ромком і татом учитель пішов у кабінет директора, ну а мене . . . попросили почекати на коридорі.

Я стояв біля дверей, але й тут можна було почути, про що вони там говорять. Правда, тато говорив тихо, але раз-у-раз доносився голос Ромка, що, видно, показував директорові якісь книжки. „Ось книжка професора Меннінґа, — казав він, — а в цім журналі ви можете прочитати статтю Кірконнелла про Україну . . ." Нарешті двері відчинилися, з кімнати директора вийшов учитель, за ним тато і нарешті Ромко з книжками. Дві книжки лишилися в директора на письмовім столі, і тепер він буде читати англійською мовою про Україну. Учитель сказав мені, що справа вияснена і що я справді мав рацію.

Я пішов на лекції. Час тягнувся страшенно довго. Як тільки задзвонив останній дзвоник, я стрімголов побіг додому, щоб розпитати Ромка, про що вони говорили з директором. Ромко часом буває гордий і не хоче зі мною багато говорити, але тепер охоче все розповів.

Почалося з того, що вчитель показав їм у книжці те місце, де написано, що Україна — це частина Росії. Тато заперечив і пояснив, що Росія — це тільки частина так званого Союзу Совєтських Соціялістичних Республік, скорочено СССР, до якого примусово залучено й Україну. Але навіть у Совєтському Союзі не кажуть, що Україна — то Росія. В деяких американських книжках написано так тому, що їх укладали росіяни.

— Хто автор цього вашого підручника? — спитав тато.

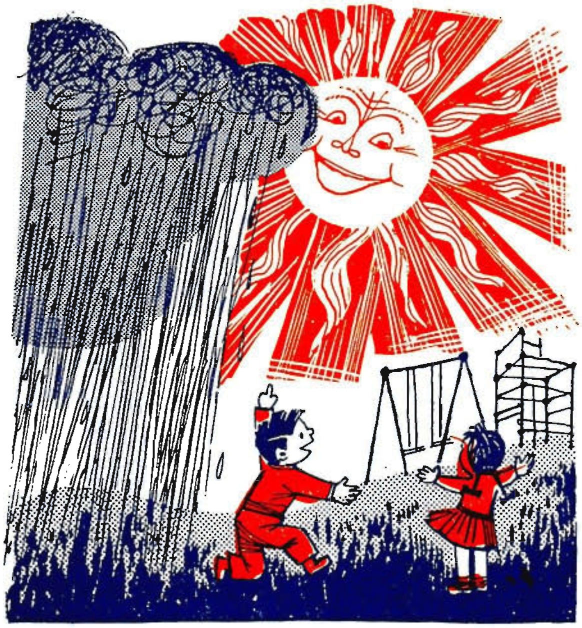
Директор не міг сказати нічого особливого про автора. Тоді тато показав директорові й учителеві книжки відомих у науковому світі американських професорів Меннінґа, Сімпсона і Кірконнелла, що правдиво пишуть про Україну, а також багато вирізок з газет і журналів, де учені засвідчують, що Україна — це зовсім окрема нація. Ромко приніс навіть енциклопедію, і проти цього вчитель вже нічого не міг заперечити. Він ще, правда, говорив, що я нетактовно поводився, але тато обороняв мене, що я був зобов'язаний виступити на захист правди і своєї країни.

Вернувшись з роботи, тато поцілував мене урочисто, начебто це знову був день мого народження, і сказав, що я — молодець. А що Ви на це скажете, Дідусю?

Г. ЧОРНОВИЦЬКА

ДОЩ ПЕРЕБІГ

Як набіг веселий дощ,
полоскав пилюгу з площ,
мив берізкам довгі коси,
розсипав яскраві роси
на зелені травники,
на кущі та на квітки.

Перебіг він. А тепер
вітер хмари передер,
і вже сонечко гаряче
на майданчику дитячім
сушить гойдалку й доріжки,
щоб не змокли наші ніжки.

Пилюга, пил — порох (dust).

Напишіть мені більше про того хлопчика. Як його звуть і що він любить робити? Чи є в нього песик? Передайте йому привіт від мене. Ваш внук Івась".

(Кінець буде)

Пояснення-словничок: нагулятися — досхочу, награтися, набавитнся (to play); метушитися — жваво рухатися (bustle); ласоминка — desert; тут — ласощі, смаковиті речі (tit bit, dainties, sweatmeats); щенятко — маленький песик (puppy); вирощувати — виховувати, викохувати, годувати (bring up, bread, rear); чудасія — диво, дивна річ (strange thing, wonder); мозоля — твердий наріст на пальцях ноги або руки (corn); на свій лад — по-своєму (in own way, manner); помічати — зауважити (to observe, notice); калічити мову — зле говорити якоюсь мовою, або вмішувати чужі даній мові слова, вислови (murder the language); спантеличений — розгублений, ні в сих ні в тих (confused); мужність — відвага, сміливість (bravery, courage); розбирати — тут: розуміти (to understand); захист — оборона (defense).

Ілюстрації Ю. КОЗАКА

РИБКА

Потічок — це не річка,
і я біля потічка
водички не боюся,
радію та сміюся.

Он рибка виринає,
до мене підпливає.
Кришу їй хліба скибку,
а рибка: дибки-стрибки!

А підожди но трішки,
вмочу у воду ніжки,
я не боюсь водички,
скидаю черевички.

Зачула хитра рибка,
не скаче дибки-стрибки,
хвостом крутнула спритно,
і вже її не видно.

ГОЛОВА-ХВІСТ

Оце вам рухлива забава. Станьте одне за одним, покладіть руки на плечі товариша чи товаришки, що стоїть попереду.

Хто стоїть перший — це „голова", а хто останній — це „хвіст" змії. Змія починає бігати в колесо. „Голова" хоче наздогнати й зловити „хвіст". А „хвіст" втікає, як може, викручується в усі боки, щоб не дістатися в неволю „змії".

Якщо „голова" зловить хлопця чи дівчинку, що є „хвостом", тоді „хвіст" займає місце на початку і стає „головою". Забава продовжується.

Виграє той, хто найдовше не дасть себе зловити „голові" змії.

Марія К. ГОЛОВІНСЬКА

МИЦЬКА

Долішню частину села збомбардували ворожі літаки, і багато людей перейшло в горішню частину.

У хаті й у стодолі Гафійчиного діда було багато людей. Були люди і з Поділля, які через воєнні події мусіли залишити свої села.

Одну кімнату тимчасово обладнали на каплицю. Тут відправлялись богослуження, бо в околиці церкви часто падали бомби. До дідової хати перенесли з церкви все добро. Родина панотця примістилася по той бік вулиці.

Дідова хата була найкраща на все село. Притулена до узбіччя гори, між деревами, вона була також безпечніша щодо літаків. Тепер у діда було багато цікавого. Та найцікавіший був семилітній хлопчик, ровесник Гафійки, з яким вона заприятелювала.

У неділю мама вбрала Гафійку у рясну бурячкову спідничку з парашутного полотна, біленьку сорочку з уставками, блискуче намисто, а кучеряве волосся зав'язала бурячковою стрічкою.

— Ти така, як он та квітка над потоком, — сказав хлопчик.

— Отой вогник на луці? — спитала Гафійка.

— Ум-гу! — притакнув головою.

— А ти — як будяк!

— Чому якраз будяк? — скривився хлопчик.

— А чому я вогник? — запитала Гафійка і, не чекаючи відповіді, перевела розмову на щось інше: — Знаєш, Марія побивається за Мицькою.

Хлопець умить пригадав, що в поспіху вони залишили кицьку.

— Мицька була тут і втекла . . .

Це захопило його увагу. Мицька втекла . . . Мицька втекла . . .

— А ти любиш Мицьку?

— Ще й як!

І Гафійка завертілась веретеном, хотіла показати, яка в неї широка спідничка.

— Як Марія буде йти в долішній кінець, піду з нею. Може знайду кицьку.

— Як хочеш!

— А ти ні?

Але її не було: вона вже вертілась на своєму подвір'ї. Хоч доганяй, хоч лови, а хоч стій і дивись — їй байдуже!

Та, на ділі, так не було. Гафійка все поглядала на подвір'я і на хлопчика, що готов принести Мицьку. Чи зробив би так котрий сусідський хлопець?

Марія збиралась іти на приходство, щоб забрати те, що ще залишилось, і цікавість не давала дівчинці спокою: піде з нею той хлопчина чи ні?

Гралась із швидкими хвилями потоку, коли хлопчик відчинив ворота і Марія вийшла на дорогу. Чи бачили її? Може й ні, бо верба, що аж у потік схилилась, заслонила дівчинку. Може були б покликали йти з ними.

На небі не було ні хмаринки. Сонце обіймало теплим промінням село, ліс довкруги села, узбіччя. Літаки, що звичайно показувалися з-за гори десь коло полудня, мабуть, ще не вилетіли із своїх летовищ.

Хлопчик ішов кам'янистою доріжкою, а далі впоперек поля стежечкою, щоб скоріше, бо й господиня спішилася. Коли наближались до приходства, хлопчик побачив у городі зрізані смереки, що лежали з повідриваними шишками. Рами і скло з вікон валялись на квітнику. І як тут знайти Мицьку?

Марія пішла в хату, а він стояв на подвір'ї, по якім ще так недавно бігав. Це зовсім так, наче б хтось недобрий порозкидав, понищив його іграшки. Подвір'я здавалось йому зовсім чужим. А там, над кришталевим потічком, дожидає дівчинка кицьки. І хоч непривітно дивилось на нього все довкруги, він почав розглядатись за кицькою.

Як же зрадів, коли серед обгорілих бальок стодоли побачив кицьку — в тому місці, де вона вивела була котенят! Її великі зелені очі дивились переполохано. Коли хлопчик підійшов до кицьки, її очі стали ще більші. Шерсть на хребті та хвості настовбурчилась. Вона прибрала грізну поставу і готова була дряпатись.

— Мицько, не пізнаєш мене?

Глухі кроки з порожніх кімнат наблизились до виходу, і господиня з клунком на плечах зачинила двері.

— Поможіть зловити Мицьку . . .

— Зловимо, але вона знов утече сюди, де зросла. Здичавіє і буде лазити по румовищах . . .

Кицька пручалася, дряпала, але Марія таки кинула її в кошик. Великого зусилля було треба, щоб донести її у горішній кінець села.

Хлопчик зопрів, задихався. Піт стікав йому з чола, але очі сяяли радістю, коли подавав кошик Гафійці.

— Приніс?

Подивилась на хлопчика очима, мов квітками льону. У раптовому пориві струснула кучерявою голівкою, аж кісочки застрибали біля вух і задрижало скляне намисто. Обняла кицьку й притулила до себе.

— Вона звикне. Я дам їй теплого молока.

Побігла на своє подвір'я, розмахуючи крислатою спідничкою.

Хлопчик обтер піт з чола і нахилився над потоком, щоб обмитись. Дівчинка буде бавитись з

Мицькою і не вийде... А як Мицька знову втече? Тоді вийде.

На другий день уранці Гафійка стояла біля воріт.

— Нема Мицьки, знову втекла...

— На своє подвір'я, — додав.

— А вона знає, де воно?

— Знає...

— То не йди вже по неї! Хай буде там, їй там добре, як мені тут.

Подивилася на хлопчика. На його обличчя насунулась тінь суму. І їм теж було добре вдома... Хіба вони хотіли покидати хату?

Гафійка, не чекаючи, аж мама заплете кісочки, сказала:

— Піду з тобою бавитись, нарву тобі вогників над потоком... Ти їх любиш?

— Такі росли біля моєї хати.

І тепер уже дівчинка не дивилася на хлопчика. Вона взяла його за руку, і обоє побігли за вогниками. Мицька хай сидить собі там... поміж згарищами, там вона звикла...

Пояснення-словничок: узбіччя — схил, бік гори (slope, side); **ровесник** — одноліток (coeval); **бурячковий** — такий, що має колір буряка; **уставка** — вишитий заполоччю взір на горішній частині рукава сорочки; **намисто** — прикраса на шиї (necklace); **вогник** — тут означає назву квітки; **будяк** — колюча рослина-бур'ян (thistle); **побиватися** — тяжко сумувати, тужити за кимсь-чимсь; **веретено** — дерев'яна дзиґа (whirligig), з її допомогою жінки прядуть нитки з конопель (hemp, cannabis) і льону (flax) — (spindle); **приходство** — дім, де проживає священик; **смерека** — шпилькове дерево (fir-tree), що має насіння в **шишках** (cone); **румовище** — руїна; **балька** — beam, baulk; **згарище** — останки згорілої будівлі.

О. ОЛЕСЬ

БДЖІЛКА Й ЗОЗУЛЯ

— Бджілко! — крикнула зозуля. — Сядь, спочинь зо мною! Любо, мило спочивати в холодку весною! Будем звідси ми дивитись, як земля радіє, як горить і сяє сонце, як садок біліє. Будем слухати з тобою, як степи співають, як шумлять широкі ріки, як вітри гуляють.

— Ой, зозуленько ледача, — бджілка одказала, — чи не гріх тобі казати, щоб і я гуляла? Подивися: все працює на широкім світі, і у лісі, і у полі, і в ясній блакиті. Ось несе горобчик гусінь діток годувати, ось комашка травку тягне хатку будувати. Там кує ковалик-дятель, нірку жук копає, в небі вітер хмару гонить, де дощу немає.

— Чи не соромно ж, зозуле, цілий день гуляти, чи не краще й веселіше жити-працювати? — Прощавай, немає часу! Треба мед збирати, треба кожну квітку в полі бджілці облітати.

— Як зима страшна настане, полетиш ти в вирій, я ж останусь зимувати в Україні милій. Буду ж дбати я весною, щоб було що їсти, як сніги та хмари вкриють сонце променисте.

Заспівала бджілка пісню, в сизім полі зникла, а зозуля засмутилась, бо робить не звикла.

СХІД СОНЦЯ В УКРАЇНІ

Світає. Край неба палає.

Соловейко в темнім гаї сонце зустрічає.

Тихесенько вітер віє. Степи, лани мріють. Між ярами над ставами верби зеленіють. Сади рясні похилились. Тополі на волі стоять собі, мов сторожа, розмовляють в полі.

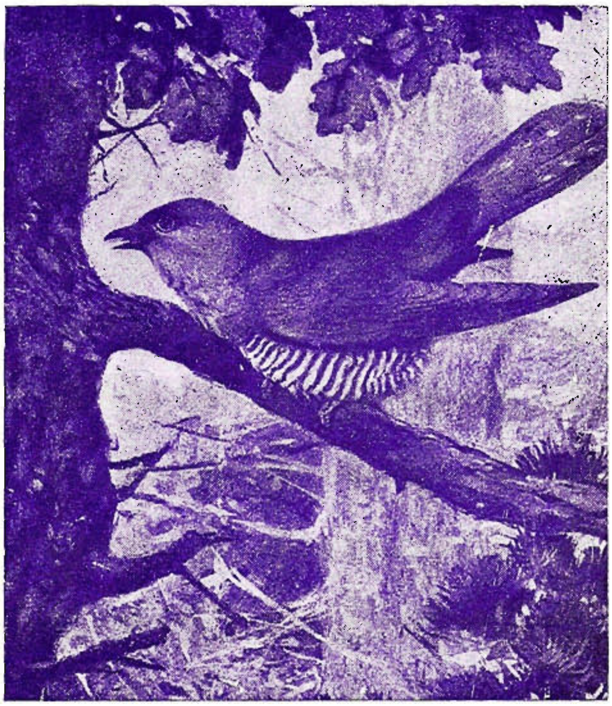
І усе те, вся країна, повита красою, зеленіє, вмивається ранньою росою. Вмивається, красується, сонце зустрічає, і нема тому почину і краю немає.

Тарас Шевченко

Роман ЗАВАДОВИЧ

НЕ ПРИСНИЛАСЬ!

Я живої зозулі не бачив,
Лиш у книжечці на образку,
Га мені раз приснилось, неначе
її „ку-ку" я чув у ліску.

Я закликав: „Сестричко, Людмило!"
Але ти не прибігла... Отож,
Знай, коли б ти мені там приснилась,
Була б „ку-ку" почула також.

ДОЩ

(Ілюстрація Л. Гуцалюка)

Перед самим дощем сиділи й розмовляли на поруччях мосту восьмеро жабенят.

— Я найрозумніше, — сказало перше жабеня.

— Я найбільше, — сказало друге жабеня.

— Я найдужче, — сказало третє.

— А я найзеленіше, — сказало четверте.

І тут зарепетували всі, бо кожне вважало себе найзеленішим.

Потім п'яте жабеня сказало:

— Я найвеселіше, — і посміхнулося.

— Я найпохмурніше, — сказало шосте і нахмурилося.

— А я найповажніше, — сказало сьоме.

— Ха-ха-ха! — зареготав грім. — Воно найсерйозніше!

— Боп, боп, боп! — застукотіли перші краплі дощу.

А восьме жабеня мовчало. Воно знало, що коли збереться восьмеро жабенят, — невідклично піде дощ.

ЧОМУ ЧАПЛЯ СТОЇТЬ НА ОДНІЙ НОЗІ

(Ілюстрація Е. Козака)

Чапля вшила черевички
І мерщій пішла до річки.
— Чапу-лапу, чапу-лапу,
В мене гарні черевички.

Так хвалилася, ходила,
Черевички загубила.

І стоїть вона в лозі
На одній лише нозі,
Другу вгору піднімає —
Черевичка немає.

Мерщій — негайно (at once, immediately).

Слова: Леонид ПОЛТАВА *Музика: Любомир БЕЗКОРОВАЙНИЙ*

ЖАБКА ЖАБЦІ КАЖЕ: — КВА!

Жабка жабці каже: — Ква!
— Чи здорова?
Чи жива?
— Я здорова і жива!
Ква-ква-ква-ква,
Ква-ква-ква!..

А маленьке жабеня
Так виспівує щодня:

— Я здорове і живе —
Кве-кве-кве-кве,
Кве-кве-кве!..

Мати каже: — Почекай
І фальшиво не співай!
В жабок інші є слова:
— Ква-ква-ква-ква,
Ква-ква-ква!

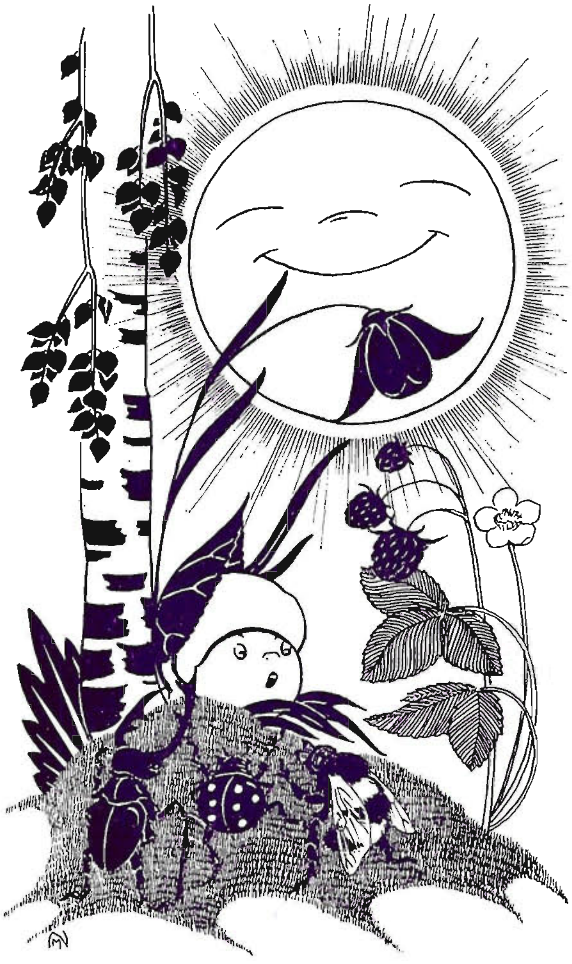

Ніна МУДРИК

ПРИГОДИ ГРИБКА

(Ілюстрації авторки)

**Під берізкою у лісі,
Де заквітчаний горбок,
Народився під листочком
Округлесенький грибок.**

**Вдався він цікавий дуже,
З-під листочка виліз вмить,
Щоб дізнатись, що це в лісі
Так співає і шумить.**

**Познайомився з жучками,
І суничці серед трав
Про її красу веселу
Несміливо розказав.**

**Побратавсь з пухнастим мохом,
А дзвіночок лісовий
Роздзвонив по всьому лісі,
Що росте грибок новий.**

**Вивірки прийшли з привітом,
Принесли пташки пісні,
А трава подарувала
Крапельки роси ясні.**

**І від равлика — від лежня
Заховав його листок,
Щоб грибка покуштувати
Не задумав слимачок.**

**Весело грибкові в лісі
Серед ягід і квіток,
Гомоном його втішають
Шум потоків, спів пташок.**

Раз увечері грибочок
Зажурився, посумнів,
Він комусь зробити втіху
Також дуже захотів...

Споночіло, дощ пустився,
Повечеряв наш грибок,
Втомлено закрив очиці
Та й сховався під листок.

А раненько ну й новина:
Виріс із грибочка гриб!
Шапка в нього — справжнє диво,
Ще й листок на ній прилип.

Того ранку юна Дарка
З кошиком пішла у ліс,
Щоб зібрати всі грибочки
На горбку із-під беріз.

І наш гриб — веселий красень
В Дарчин кошик перший сів,
У дівчатка ж на обличчі
Усміх квіткою розцвів.

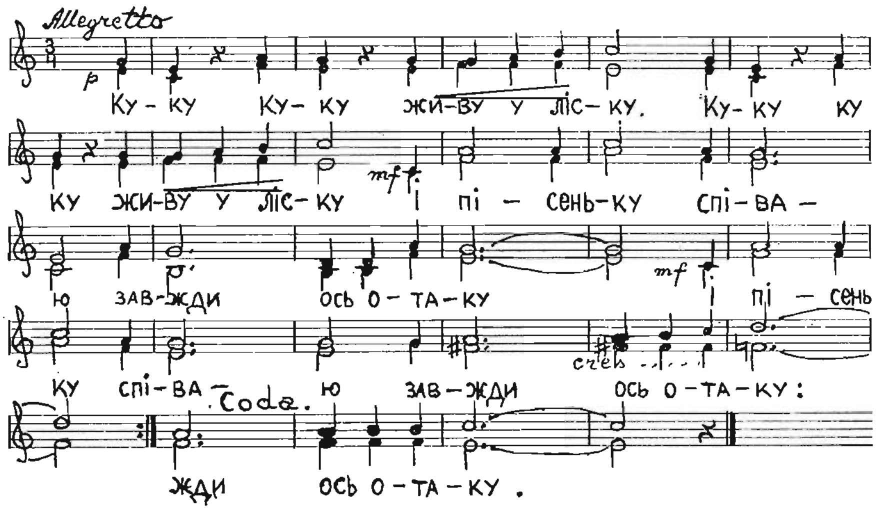

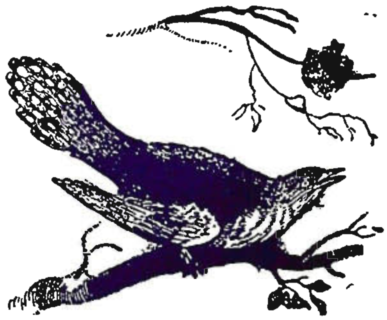
Пояснення-словничок: **равлик** — слимак (snail); **лежень** — нероба, лінюх (idler, lazy-bones).

Слова: Леонид ПОЛТАВА — *Музика: Л. БЕЗКОРОВАЙНИЙ*

КУ-КУ, КУ-КУ ЖИВУ В ЛІСКУ...

(Безконечна пісенька)

Ку-ку, ку-ку, живу в ліску
І пісеньку співаю завжди ось таку:

Ку-ку, ку-ку, живу в ліску...
(І так далі...)

Велика Пригода малого рака

(Ілюстрації Л. Гуцалюка)

Я, малий рак, сиджу собі в старому черевику на дні ставка, і мені не погано. Я вдоволений, навіть щасливий. Хочете знати, як я сюди потрапив? Зараз розкажу.

Мій рідний дім був колись на дні річки, під великим каменем. Наша родина була дуже велика. Дивуюся, як наша добра мама могла з нами всіма давати собі раду. Як тільки з'являлося сонечко на небі, вона брала дітей на спину й випливала на середину річки. Гей, яка краса! Вода чистесенька, сонечко пригрівало, і ми з маминої спини придивлялися, що діється кругом. Щасливі, безжурні, ми не знали, що таке смуток або боротьба за шматок хліба. Коли наближався якийнебудь непрошений гість, мама давала знак, ми чіплялися її ніжок і всі разом поринали в глибокій воді. Там були ми безпечніші.

По такій прогулянці чекав на нас смачний і ситий обід. Ми їли риб'ячу ікру, червячків, гусениць та інші ласощі.

Часто з нами сідав обідати наш старенький дідусь Рак. Не раз приходив і дядько Рачинський, дуже великий і сильний рачище. Він був колись пострахом усіх наших ворогів, і всі від нього втікали. Та пізніше, як він став також згорбленим дідом, ніхто його не боявся. Він утратив свої клешні в завзятому бою, а ті, що йому потім відросли, були вже ні до чого.

Дядько Рачинський умів чудово розказувати про різні свої пригоди та бійки з ворогами рачого роду. За те я дуже його любив. Тільки ж, розказуючи, він не раз губив пам'ять, забувався, і йому треба було нагадувати, на чому закінчив.

— Дядечку, — якось запитав я його, — а де ви втратили свій довгий лівий вус?

— А тобі, молокососе, яке діло до моїх вусів? — буркнув дядько й повернувся до мене спиною. Я не мав до нього жалю, бо знав, що він мене любить. По обіді дядько посадив мене собі на коліна і сказав:

— З моїми вусами, хлопче, була така пригода: пливу я раз рікою уздовж берега, пливу . . . пливу . . . Але про що я мав говорити?

— Про вуса! — кажу дядькові.

— Ага, про вуса! Отже, пливу, пливу . . . Нараз бачу мушлю . . . черепашку . . . Ти знаєш, які то черепашки? Гаразд! Але . . . про що я мав розказувати?

— Як ви втратили вуса.

— А, правда, правда! Отож, бачу черепашку, а коло неї жука-пливця. Цікаво — живий він чи неживий? Я доторкнувся його вусом, а він хап мене за вус, хрусть! — і перекусив своїми гострими щелепами. Отак я залишився тільки з одним вусом.

Дядько задумався, зідхнув і по хвилині додав:

— Ах, мій хлопче, чи одну пригоду мав я на своєму віку!

— Мати пригоди, мабуть, дуже приємно! — сказав я.

— Не завжди! — відповів дядько. — Підростеш — побачиш.

За рік з мене був досить великий рак. Правда, я мешкав із своїми рідними під тим самим каменем, але мав уже цілковиту волю: сам шукав собі поживи, навчився плавати наперед і назад, умів пізнавати й уникати небезпечних ворогів, а, як було конечно, лякав їх своїми клешнями. Однак таке життя скоро набридло мені, і я почав тужити за великими пригодами. Ну й діждався одної — але такої, що вистачить мені на все життя.

Одного вечора вертавсь я додому з розшуків за поживою. Якось не мав я тоді щастя, мало чого попоїв, і в моїм шлунку було досить порожньо. Дивлюсь — на дні річки стоїть кошик, а в ньому нежива риба. Така пожива — то мої найбільші ласощі! Влажу до кошика і разом з іншими раками починаю вечеряти. Оце вам їжа! Раптом кошик почав підійматись угору . . .

Поки я догадався, що неживу рибу хтось поклав ракам на примаву, кошик опинився на березі. Чиясь рука вхопила мене за спину і вкинула до торбинки. Там уже було чимало раків. Важко описати, як нам там було — тісно, гаряче і страшно! Один рак топче другого, цей перевернувся, той став дибки, а кожний думає, як би то вирватися з торбини на волю.

Ох, воле, воле! Лише тоді я пізнав, яка ти дорога!

За хвилину старий дід, що ловив раків, заніс нас до кухні й віддав у руки кухарці. Вона не подивилась, чи в торбині немає дірок, взяла і поклала її в кутку.

Страшні то були для нас хвилини! Слабші раки умлівали з духоти й переляку, а міцніші намагалися утекти. Я помітив у торбині невелику дірку, поширив її клешнями і якось висунувся. Порачкував попід стіну, натрапив на відчинені двері й опинився на сходах.

Нараз надбігла мала дівчинка. Я помітив її тінь над собою і наставив клешні. Дівчинка зчинила крик, їй на допомогу прибіг пес, а за ним

— кухарка. Пес хотів був зловити мене зубами, але я вчепився клешнями за його обвислу губу. Пес заскавулів з болю і став на всі боки мотати головою. Я впав безрадно на підлогу.

— Ой леле, лелечки! Раки повилазили з торбини! — закричала кухарка, згорнула мене кописткою на лопатку від сміття і вкинула у велику миску з чистою водою. За мною посипалися інші раки, що також вирвалися на волю і лазили по кухні. Кухарка помішала нас усіх кописткою, а потім ухопила кількох і кинула в кипучу воду.

— Ну, — подумав я, — зараз і мені буде те саме. Зварять і мене живцем в окропі. Надходить мій кінець.

Огорнула мене розпука і смертельний страх. Чую, кухарка бере мене рукою за спину. Я боронився, хотів зловити її за палець, але це мені не вдавалося. Я безрадно махав ногами і клешнями.

Нараз закричала мала дівчинка:

— Ой, який малий рачок! Не кидайте його в окріп, він плаче за своєю мамою! Дайте мені його!

За хвилину я сидів у паперовій коробці. Дівчинка понесла мене вулицями, де дуже гуркотіло. Потім гуркіт затих, і я почув шум дерев. То був, мабуть, парк. За парком був ставок. Я почув запах води. Дівчинка відкрила коробку і витрусила мене у ставок.

Яке щастя, яке несподіване щастя! Я ніби вдруге на світ народився! Вода додала мені сил, і я так швидко пірнув на дно, що навіть не вспів сказати дівчинці „спасибі!"

В затишному місці на дні ставка я побачив старий черевик і обрав собі його за домівку. Не скажу, що маю вигідне мешкання, але почуваюся щасливим, коли згадаю, що могло статися зі мною в горшку з киплячою водою.

Відтоді вже знаю, що значить велика пригода для рака. Краще її не шукати!

Подав Ролярник

Пояснення-словничок: **спина** — back; **ікра** — яєчка, з яких вилягаються молоді рибки (roe); **клешні** — передні ніжки рака, подібні до ножиць (claws, nippers); **молокосос** — green-horn puppy; **мушля** — черепашка (shell); **щелепа** — jaw, jowl; **принада** — принада (bait); **духота** — гаряче повітря (close air, stuffiness); **обвислий** — flabby, drooping; **леле!** — біда! лихо! — так вигукують українці, коли мають якийсь клопіт (woe is me!); **копистка** — wood-stirrer.

Мирослав ПЕТРІВ

МАРУСЯ Й ПТАШКА

Йшла Маруся у садок,
Зачепилась за кілок.
Впала, плаче, аж кричить —
Пташка з гілки каже: цить!

Встала дівчинка мерщій,
Дивиться в кущі густі:
— Де то пташка та сидить,
Що сказала: доню, цить?

Марія ПРИГАРА

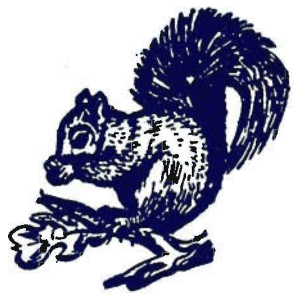
СОСОНКА

Линув дощик, линув,
Та й пропав на сонці.
Тисячі краплинок
На малій сосонці.

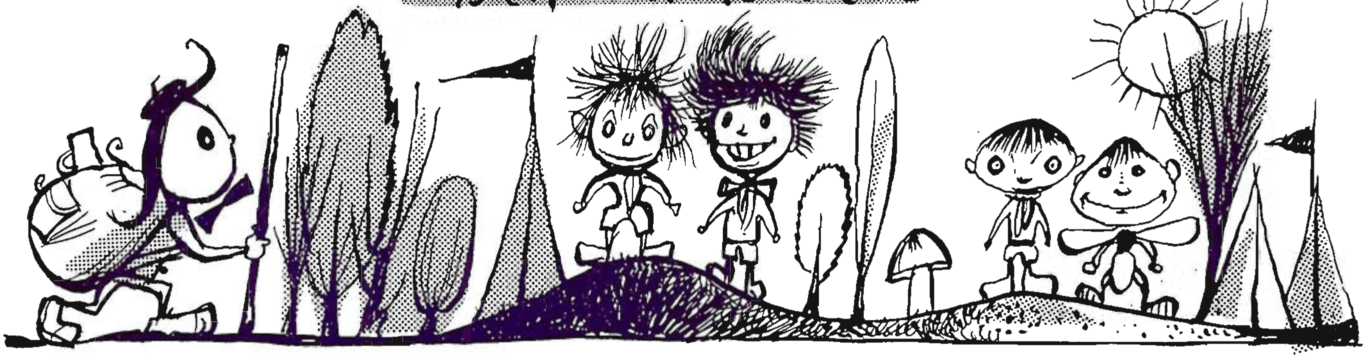
Зліва глянь — сріблясті,
Справа глянь — іскристі.
От сосонці щастя!
Ніби вся в намисті.

Де не взявся вітер,
І сміється дзвінко:
— Ось струсну за віти,
Обтрушу краплинки!

І свистить, і скаче,
Мов пустун хлопчисько.
— Ти цього не бачив?
Подивися зблизька.

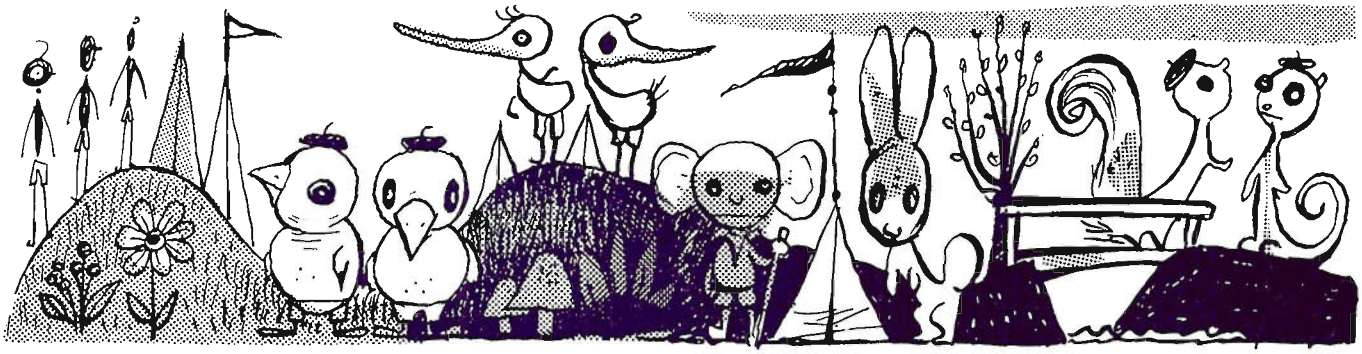
ЧАП-ЧАЛАП

Чап-Чалап до лісу-бору
Йде до літнього табору.

Лиш не знати, де пристати:
Чи до тих то пелехатих,

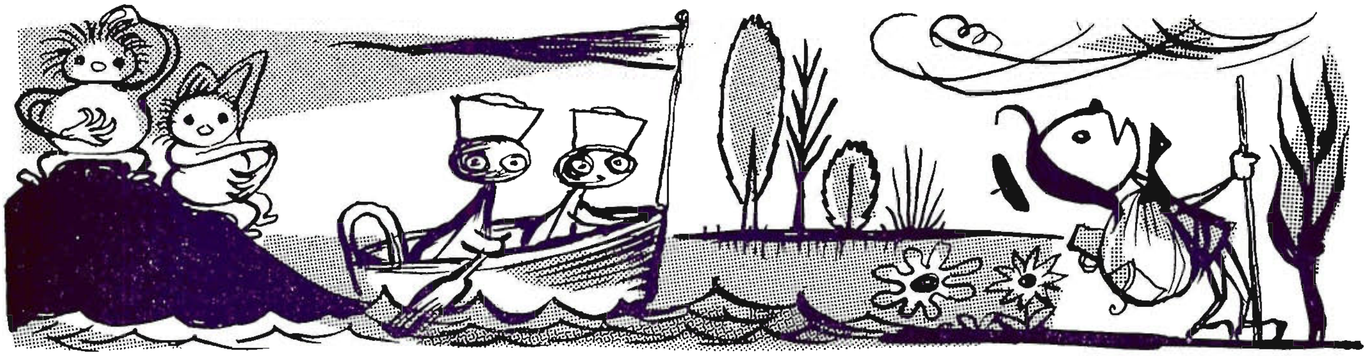
Чи до пластунів маленьких,
Що зачесані, гладенькі?

До тоненьких чи до грубих,
Кавалерів жовтодзюбих?

Чи до славних Довгонюхів,
Чи до хлопців Клаповухів, —

Чи піти туди по мості
До гонорних Задрихвостів?

Вже звернути він хотів
До відомих Чухраїв,

Аж побачив у воді
Чорноморців у цебрі.

Як туди його скортіло,
То щось раптом згуркотіло . . .

Надлетіли летуни,
Три крилаті пластуни.

Кажуть: „Запишися в скавти,
Що то звуться Астронавти!"

Там тепер він вчиться лету,
Має навіть вже ракету.

ЕКО

Мирослав ПЕТРІВ *Ілюстрації Е. КОЗАКА*

БОРКО

І що то за собака той Борко? Сам на вигляд страшний, має чорне піднебіння, але ні до кого й зуба не вискалить. Навпаки, як біжить повз малу дитину, то ще приязно лизне язиком по обличчю, мовби просив вибачення за те, що налякав. І де тут собача вдача?

— Не собака, а бозна що з нього зробилося! — нарікав батько. — Колись попрошу собаколова, щоб забрав ледацюгу.

— А я не дам! — боронила Борка Маруся. — Він так уміє завертати вівці й корови! . .

Треба знати, що Борко має дуже грубу шию й маленьку голову, і тому легко визволяється з кожної припони.

Батько вже пробував прив'язувати його за ногу. Не помогло. То зсуне, то перегризе прив'язь і далі бігає на волі.

А на волі, звісно, добре. Світ такий гарний та й люди не такі вже погані, як то здається ланцюговим собакам. Чому ж Боркові бути злющим? Поволі всі звикли до собаки-волоцюги, і тато не займав би його, якби не людські язики. Почалося від весілля. Відомо, що весілля кожного приманює. Тож не дивниця, що Борко, почувши музику, побіг до Якимової хати.

На весіллі, як звичайно, музики грали, люди танцювали. Борко почав також танцювати, намагаючись зловити свій хвіст. Потім люди посідали за стіл. Борко дуже ввічливо звернувся до варилихи з проханням, щоб дала і йому яку кістку. А та погана баба вперіщила його кочергою по спині.

— „Я до неї з щирим серцем, а вона з неправдою", — подумав Борко. Зашився в темний кут, піждав, аж баба відвернулася, скочив між горшки і вхопив печену гуску. З тією здобиччю побіг за село, там з'їв, навіть кісток не залишив рудому Мопсикові.

Так було — не інакше. А молодий і молода, і староста, і дружби, і свахи, і свати побігли до хазяїна скаржитися на Борка.

Такого наговорили, так підбунтували господаря, що той був би Борка забив. Та Борко не дурний: не вертався до хати аж усе перемололось і злість минула.

Та незабаром скоїлося нове лихо. В сусіда різали свиню. Борко подумав: „Стільки в них м'яса, що хіба й мені шматок дадуть".

Пішов сміливо на подвір'я, устромив голову між чоловіків, що уважно патрошили свиню, взяв немалий шматок м'яса і поважно віддалився. Ледве відійшов яких десять кроків, люди зчинили крик: — „Лови! Злодій! Злодій!"

Борко втік аж під ліс, з'їв м'ясо й ліг відпочивати. Та навісні мухи не давали йому спати. Борко обганявся, обганявся, нарешті розсердився й вернувся до стодоли в холодок. Ледве заснув, до стодоли вбіг хазяїн:

— Ти тут, ледацюго! Заб'ю!

Борко догадався, що то вже люди під'юдили господаря. Зрозумів бідний собака, до чого воно йде, і почав розпачливо верещати. Хазяїнові стало ніяково.

— А тю на тебе! Та я ще не вдарив, а ти вже верещиш на все село!

Та той крик не зворушив хазяїнового серця. Взяв він ціпа, розставив широко ноги, щоб ударити собаку, а він чкурнув поміж ноги й побіг. Хазяїн остався ні в сих, ні в тих . . .

А Борко далеко не втікав. Сів собі віддалік спокійненько, мовби до фотографії, і мило, по-собачому усміхається.

— „Я на вас не гніваюся, пане хазяїне! Відомо, чого то злі люди не наговорять!"

Отакий то Борко.

Раз прийшов до хазяїна економ. Він був аж із десятого села. Дуже йому сподобався Борко.

— Продайте мені цього собаку! Він коло свинюшника вартуватиме.

— Продам! — каже хаяїн. — Тільки не вдержите його на прив'язі.

— Що? — набундючився економ. — Я ловив вовків, ведмедів приручував, то не дав би собі ради з таким цуциком?! Я вам заплачу! А втече — не ваше діло. По гроші не приїду.

Не зважаючи на розпачливе виття, запхали Борка в мішок, зв'язали й поклали на віз. Економ поїхав.

Маруся дуже плакала за Борком. Тато приніс двоє малих цуценят, та вони не потішили дитини. Вигнала Маруся худобу в поле, згадала Борка і знову заплакала.

Несподівано хтось лизнув її по обличчю. Маруся оглянулась і крикнула:

— Борко! Песику мій золотенький! А ти як вирвався з неволі?

Борко тільки вимахував хвостом. Маруся гладила його, давала хліба і приговорювала:

— Вони хотіли, щоб ти свині стеріг. Правда?

Борко знову щодня з Марусею пас худобу. Бундючний економ, що ловив вовків і приручував ведмедів, не приходив ні по собаку, ні по гроші. Все було б уже гаразд, та, на лихо, стара Семениха взялася годувати качки. Борко чомусь зразу не злюбив цих тварин. Таке то клишоноге та все кричить: „ква!" Ух, яке противне!

Одного разу, як нікого не було вдома, Борко передушив качки, переніс їх на город і злегка пригорнув землею. Коли виявився цей злочин,

Маруся вже не змогла оборонити Бровка. Тато твердо вирішив:

— Забити злодюгу!

І зараз побіг на поліцію. Зустрів на вулиці команданта й розказав йому про свого собаку.

Як лише командант увійшов на подвір'я, Борко підбіг до нього, мов до доброго знайомого, і завиляв хвостом.

Командант узяв свою шаблю, наставив упоперек перед Борком і наказав скакати. Борко перескочив через шаблю. Потім командант кинув камінь і наказав Боркові принести назад. Борко приніс.

— „Що то камінь, — подумав Борко. — Я навіть зловив би оте козенятко, що так мекає".

І дійсно кинувся за козенятком, але командант закричав:

— Борко! Сюди!

Командант сказав:

— Цей собака дуже мудрий. Я його заберу. Будемо його вчити. Обв'язав шнурком Боркові шию і повів за собою.

— „Так, учитися, то не свиней пильнувати! Я буду дуже радо вчитися!" — думав Борко, ідучи за командантом.

— Тату! А на кого вивчиться наш Борко? — запитала Маруся.

— На адвоката.

Маруся не знала, чи батько сердиться, чи жартує.

О. КОБЕЦЬ

СІРКО

**Є у нас такий Сірко —
Дуже волохатий:
Дуже любить молоко
Й дуже любить спати.**

**Щоб він гавкнув хоч коли
На когось чужого?
Та над ним з гармат пали,
Й то йому нічого!**

**Спить, як в соннім царстві цар,
День, і ніч, і ранок,
Поки в авті молочар
Підбіжить під ґанок.**

**Отоді Сірко умить
На ногах, як дзиґа:
Скаче, гавкає, лящить,
На прохожих плига.**

**Хоче всіх перелякать
Гавканням шаленим:
„Геть, чужі, від молока,
Бо то все — для мене!"**

Немало часу проминуло. Вже навіть Маруся призабула Борка. Одної ночі залізли в дім злодії. Забрали із скрині одяг, з комори зерно, з обори свинку, навіть Марусину книжку поганці забрали.

Тато повідомив поліцію. Приїхав сам комендант з поліцистами і великим сірим собакою.

— Це ж наш Борко! — крикнула Маруся.

Борко також пізнав хату, пізнав Марусю, але був він дуже поважний, немов говорив:

— Мені тепер ніколи! Я дуже зайнятий!

Командант показав Боркові місце біля яблуньки, де залишився слід ноги одного із злодіїв. Борко обнюхав те місце й побіг городом, не підіймаючи носа від землі. В кукурудзі знайшли Марусину книжку.

— Кинули ледацюги! Непотрібна їм!

А собака біг далі. За ним поспішали комендант з поліцистами і Марусин тато. На битому шляху Борко трохи розгубився, та за хвилину знову попав на слід.

Минули одне село, друге, аж на третім Борко зупинився перед якоюсь хатою. Поліцисти увійшли всередину і крикнули:

— Руки вгору!

Злодії, а було їх з дванадцять, вже спали. Поліцисти арештували їх і повезли до тюрми. Не минула їх заслужена кара.

В хаті було пограбоване майно. Тільки свинку грабіжники зарізали.

Мати, Маруся і всі люди тішилися й дивувалися. А тато казав:

— От, бачите, на кого вивчився наш Борко! Дай Боже, щоб не одному ще допоміг, як нам сьогодні.

Пришкандибала стара Семениха і, довідавшись, у чому справа, сказала:

— Я вже не гніваюся на нього за свої качечки.

Варилиха — так називають подекуди жінку, що варить страви на весіллях та інших збірних гостинах; **економ** — завідувач великого земельного маєтку.

Василь ДУБИНА

Ілюстрація І. БРИКОВИЧА

МІЖ ЗАБАВКАМИ

Півник наш пір'їстий,
Виліплений з тіста,
У нових чоботях
Ходить по воротях.

Під ворітьми з вати
Ціп-ціп-ціп курчата.

Не засне лисичка,
Хоч густа травичка,
Півня радо б з'їла —
Що ж, як з глини тіло!

Тож лежить лисичка,
Гострі зуби точить
І, здається, зразу ж
На курчаток скочить.

Та курчатка милі
Не бояться згуби,
Бо в лисички в роті
Дерев'яні зуби.

Дерев'яні зуби,
Хвіст із коноплини,
І лежить лисичка,
Виліплена з глини.

Пір'їстий — такий, що має на собі багато пір'я; **коноплі, коноплина** — рослина, з її волокон виробляють полотно або мотузки (hemp).

Інна КУЛЬСЬКА *Ілюстрація Е. КОЗАКА*

ОСА Й БДЖОЛА

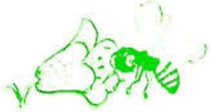
На квіточці Бджілка
спивала росу.
На квіточці Бджілка
зустріла Осу.

— Сестрице, — звернулась
до Бджілки Оса, —
Хіба не однакова
наша краса?
Ми схожі з тобою,
і дивно мені,
Що людям ти люба,
а я чомусь — ні.

— Ой, сестро, — тут Бджілка
спинила Осу. —
Хіба ж бо нас люблять
лише за красу?
Багато гарніших
комах у гаю...
Мене поважають
за працю мою!

Марія ПОЗНАНСЬКА

БДЖІЛКА

На квітоньці бджілка сиділа в саду,
Напевно та квітка була у меду.
Напевно та квітка солодка була,
І меду на ній назбирала бджола.
Занесла у вулик, а пасічник-дід
Нам з вулика меду приніс на обід.

Віра ЛАЩУК

МОРЕ

Синє глибоке море!
Яке воно часом суворе:
під натиском владної бурі
б'є хвилями в скелі похмурі,
вирує, голосить, гримить
і піну жбурляє щомить.

Глибоке синє море!
Буває спокійне й прозоре,
як сонце, ідучи до сну,
схиляє корону ясну.
І в раннього вечора час,
як соняшний промінь погас,
як вітер дихнути не сміє,
а місяць у небі яскріє.

Широке синє море!
Твої неозорі простори!
Несеш ти морські кораблі
в далеку далінь від землі.
І кожен моряк із залоги
в думках мірить довгі дороги
та слуха щоніч і щодень
твоїх сумовитих пісень.

Пояснення-словничок: Авторка цього вірша Віра Лащук має 11 років і живе в Аделайді, Австралія. Вона вчиться в австралійській і українській суботній школах. Свої вірші Віра вміщує в дитячому додатку до газети „Сандей Мейл". Цей додаток має назву „Сторінки Опосума". Вірші Віри здобули собі велике признання. Цей вірш, надрукований в січні ц. р., переклала українською мовою Г. Чориобицька.

Владний — такий, що має владу, що наказує або підкоряє собі (authoritative, imperious, empowered); **яскріти** або яскрити (ся) — блищати, іскритися (to sparkle, to scintillate); **далінь** — далечінь (distance).

НАШ КАНАРОК

Наш канарочок любенький
І маленький, і жовтенький.
Любчиком його ми звемо,
Йому їсти все даємо.

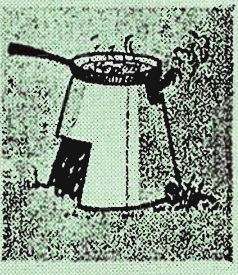
Він купається щоранку
І щебече по сніданку,
А найкраще він співає,
Як на скрипочці заграю.

В нього малий голосочок,
Голосненький, мов дзвіночок.
Щиро й ніжно він співає,
Творця-Бога прославляє.

Мирон Вацлавів
Балтімор

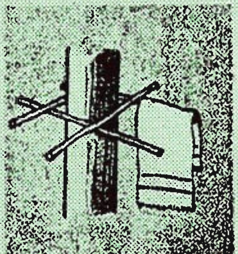
КУТОК РОЗВАГ

ТАБОРОВА ЗАРАДНІСТЬ

Вакації — час таборування, веселого, безжурного життя в оселях Пласту, СУМ-у. Як зробити самому таборову піч? Усяко їх будуємо, але старе відро це таки дуже вигідна таборова кухня. Ось гляньте на рисунок — відро обернуте догори дном, внизу діра для вогнища, а вгорі — діра-комин. Поставте тепер сковороду, засмажте яєшню із спорошкованих яєць та ще й з ковбасою. Смачного!

**
*

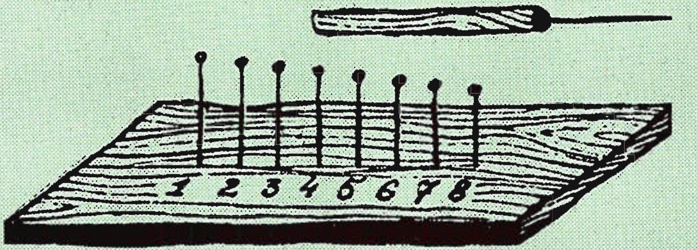
А тепер — сушарня. Мокрий рушник, перед тим, як запакувати його в наплечник чи в валізку, треба висушити. Оце вам на рисунку проста і вигідна таборова сушарня.

МАЙСТРУЄМО САМІ!

Любите музику? Зробіть собі отакий музичний інструмент-шпилькофон.

Що ж це за такий інструмент?

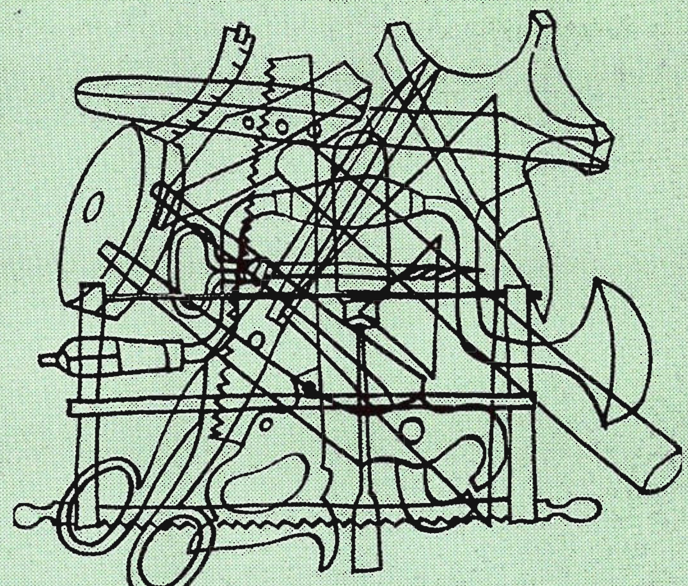
Вбита в дерев'яну дощинку шпилька, коли її шарпнути, видає тихий і короткий звук. Чим глибше вона вбита, тим вищий її звук. Вісім шпильок, вбитих на певну глибину, видають вісім звуків — це в музиці зветься — ґама. Хто має добрий музичний слух, той знатиме, як глибоко треба вбивати шпильки. Якщо шпилька видає зависокий звук, її треба витягнути кліщиками і вбити побіч у новому місці.

Візьміть дощинку з м'якого дерева (липи), нарисуйте повздовж лінію, позначіть на ній вісім крапок і в цих місцях вбивайте шпильки. Вони повинні бути з доброї сталі, щоб не вигиналися при вбиванні. Тепер у кілочок вбийте голку до шиття з відламаним вушком. Цим кілочком будете шарпати шпильки. Шпильки треба вбити в дощинку так, щоб перша видавала найнижчий звук ґами, друга — другий звук, третя — третій звук . . . Отак вбиваємо щораз глибше всі вісім шпильок. Можна вбити ще й дев'яту та десяту шпильку.

Тримайте дощинку лівою рукою на столі, а правою шарпайте шпильки так, щоб виходила якась мелодія.

ВІДШУКАЙТЕ І НАЗВІТЬ!

Пригляньтеся добре до оцих ліній і вишукайте в них усяке знаряддя. Хто вишукає їх найбільше і назве по-українському і по-англійському, той матиме гарну книжечку в нагороду!

РОЗГАДАЙМО!

ЩО ЦЕ?

а) З біленької хатки малий гість вийде, та ніколи туди не зайде.

б) Два брати рідні: одного бачимо, але не чуємо, другого чуємо, але не бачимо.

в) Маленьке створіння велику злість має:
кого укусить, само вмирає.

г) Все літо літаю у поле, до гаю,
З усяких квіток збираю медок.

ґ) Стоїть тичка, на тичці капличка,
А в тій капличці нема ні вікон, ні дверей,
Зате повно людей.

д) Стоїть стовп в городі, а на стовпі хата,
Без вікон, без дверей, а в діти багата.

РОЗГАДКИ ЗАГАДОК ЗА ТРАВЕНЬ ц.р.: **ЩО ЦЕ?** а) Яйце й курятко. б) Квочка на яйцях. в) Небо й місяць. г) Сонце. ґ) Земний ґльоб. **ГЕОГРАФІЧНА ЗАГАДКА:** 1) Канів. 2) Чуднів. 3) Прилуки. 4) Пилява. 5) Херсон. 6) Остріг. 7) Самбір. 8) Гайсин. 9) Підкамінь. 10) Золотоноша. **ДОДАЙТЕ БУКВИ:** 1) Чарка. 2) Араб. 3) Сад. 4) Цар. 5) Еміграція. 6) Згуба. 7) Озеро. 8) Лява. 9) Опера. 10) Такт. 11) Отара. Приповідка: Час — це золото.

Наш читач Володя Гончаров з Гофман Естейтс, Ілл., пише: Дорога „Веселко!" Надрукований у березневому числі вірш Івана Франка „Надійшла весна прекрасна", — це уривок з твору „Лис Микита".

Моєму братікові дуже подобається „Чап-Чалап".

Сценарій і текст: *Р. ЗАВАДОВИЧ*
Scenario and story: *R. ZAVADOVYCH*

Ілюстрації: *П. ХОЛОДНИЙ*
Illustrations: *P. CHOLODNY*

БОГДАН, КОЗАК-ХАРАКТЕРНИК
ІСТОРИЧНА КАЗКА

UKRAINIAN TALE
BOHDAN, KOZAK-SORCERER

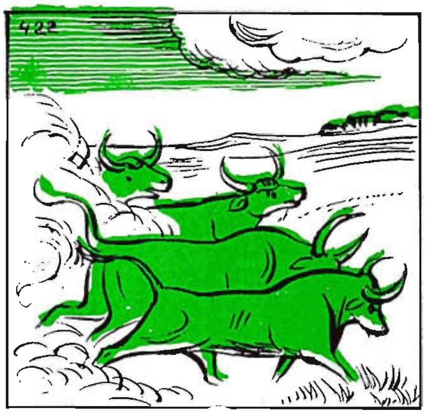
РОЗДІЛ XXVII: ХИТРОЩІ

CHAPTER XXVII: TRICKERY

— Ав-у-у! — понеслося з-між кущів тернини „вовче” виття.

“Ou-u-u!” — a wolf-like howl suddenly pierced the air. It was coming from the bushes.

Злякавшися „вовків”, воли в переполоху кинулися утікати вниз до річки.

Scared by the wolf's howl, the oxen started running down the slope toward the river.

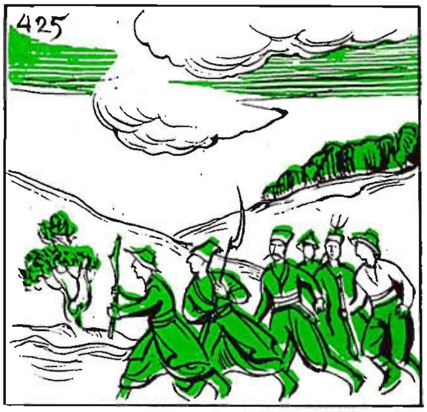
— Вашмосці! Утікайте хто куди! — крикнув князь. — Воли нас рознесуть!

“Sires! Run for your life!” — shouted the prince in panic. “The oxen will trample us to death!”

Однак за хвилину коні втікачів застрягли в глибокому болоті.

Yet the horses got stuck in the mud and could not move an inch.

Пастухи прикликали з села озброєних людей.

The shepherds brought armed peasants from the village.

Оточені з усіх боків, старшини піддалися селянам.

Completely surrounded, the officers surrendered to the peasants.

(Кінець двадцять сьомого розділу)

(End of Chapter XXVII)